

§175a KŘIVÉ TLUMOČENÍ

Do českého trestního zákona byl propašován světový unikát

Profesionální tlumočníci a překladatelé, kteří byli až dosud ochotni vykonávat veřejnou službu pro justici a vyšetřovací orgány v přípravných řízeních podle trestního řádu nebo pro státní správu v řízeních podle procesního práva, mají nyní důvod přinejmenším k vážnému bilancování. České republice tak kromě mezinárodní ostudy hrozí problém se zajištěním tlumočnicků pro výkon práva a rozhodování státních orgánů.

Všechny české profesní organizace a instituce, které se zabývají tlumočením, mj. Jednota tlumočnicků a překladatelů, Komora soudních tlumočnicků ČR, Asociace konferenčních tlumočnicků ASKOT, Ústav translatologie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, společně jednají o dalším postupu proti nepatřičnému legislativnímu experimentu v právě schválené novele trestního zákona.

„§ 175a Křivé tlumočení

1) Kdo jako tlumočnick nesprávně, hrubě zkresleně nebo neúplně tlumočí nebo písemně překládá v řízení před státním orgánem nebo v souvislosti s takovým řízením skutečnosti nebo okolnosti, které mají podstatný význam pro rozhodnutí státního orgánu, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem.

2) Kdo jako tlumočnick před soudem, státním zástupcem nebo před policejním orgánem, který koná přípravné řízení podle trestního řádu, anebo před vyšetřovací komisí Poslanecké sněmovny nesprávně, hrubě zkresleně nebo neúplně tlumočí nebo písemně překládá, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo peněžitým trestem.

3) Odnětím svobody na dvě léta až deset let bude pachatel potrestán, způsobil-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 značnou škodu nebo jiný zvlášť závažný následek."

Takto nově definovaná/nedefinovaná trestní odpovědnost tlumočnicka se týká tlumočnicků podle zákona č. 36/1967 Sb., tj. tlumočnicků, kteří jsou držiteli „kulatého razítka“ a dále kohokoli, kdo je jako tlumočnick jmenován *ad hoc* pro konkrétní řízení. Zmíněná novela má nabýt účinnosti od 1. 7. 2002 a změnit tak stávající úpravu, která až dosud regulérně postihovala *křivou výpověď* svědka, znalce i tlumočnicka.

Předkladatel zákona, kterým se mění a doplňuje zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, **porušil legislativní pravidla vlády** a zatajil svůj záměr i návrh před sociálními partnery. Návrh novely trestního zákona nebyl předložen k připomínkám Konfederaci umění a kultury, již je JTP členem, a ani žádná z dalších profesních organizací nebyla informována.

Znění § 175a ignoruje podstatu a charakter tlumočení a stejně tak skutečnost, že výrok tlumočnicka není jeho výrokem, ale výrokem tlumočnickova klienta. Vtahuje tlumočnicka mezi procesní strany jako jednoho z účastníků a předpokládá jeho zlý úmysl zasáhnout do procesu pokřivením odeznných slov. Příznivé je, že znění novely nemá ambici definovat a potrestat hrubou nedbalost, případně nedbalost, ale počítá pouze se zlým úmyslem. Skutkovou podstatu formuluje pojmy „nesprávně či neúplně tlumočení“, které nejsou nikde definovány ani vymezeny, a navíc jsou v praxi irelevantní. Rozšíření apli-

 JEDNOTA TLUMOČNÍKŮ A PŘEKLADATELŮ <small>Membre de la Fédération internationale des traducteurs Membre de la Confédération des traducteurs</small>	 KOMORA SOUDNÍCH TLUMOČNÍKŮ ČR <small>Česká republika</small>	 ASOCIACE KONFERENCEČNÍCH TLUMOČNÍKŮ V ČR <small>ASKOT</small>
<p>Děkujeme Vám za případné zohlednění našeho stanoviska při Vašem rozhodnutí.</p> <p>za Jednotu tlumočnicků a překladatelů: Ing. Jiří Eichler, člen Rady JTP Senovážné nám. 23, 110 00 Praha 1, tel./fax 02/2414 2312, tel. 0603/519200 <i>Jiri Eichler</i></p> <p>za Komoru soudních tlumočnicků ČR: Helena Vykoupilová, předsedkyně <i>Helena Vykoupilova</i></p> <p>za Asociaci konferenčních tlumočnicků v ČR: PhDr. Zuzana Stašová, předsedkyně <i>Zuzana Stasova</i></p> <p>za Konfederaci umění a kultury: Adriana Jirková, prezidentka <i>Adriana Jirkova</i></p> <p>za Ústav translatologie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy: PhDr. Zuzana Jettmarová, ředitelka <i>Zuzana Jettmarova</i></p> <p>s dopisem se ztotožňují:</p> <p>PhDr. Břetislav Hodek, lexikograf a překladatel <i>Břetislav Hodek</i></p> <p>PhDr. Marta Chromá, vedoucí Katedry cizích jazyků Právnické fakulty Univerzity Karlovy <i>Marta Chroma</i></p> <p>Dr.h.c.ph. Ewald Osers, BA, FRSL, překladatel <i>Ewald Osers</i></p> <p>Josef Fronek, MA, Ph.D., lexikograf, pedagog, University of Glasgow <i>Josef Fronek</i></p> <p>JUDr. Karel Rozsypal, soudní tlumočnick <i>Karel Rozsypal</i></p>		
<p>Příloha: Stanovisko Ústavu translatologie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy</p>		

kace na jakoukoliv příležitost označenou jako *souvislost s řízením* spolu s prázdným vymezením trestného činu otevírá prostor k napadení tlumočnicka kteroukoliv z procesních stran. Na druhé straně je prakticky nemožné § 175a použít vzhledem k důkazní nouzi.

Zástupci JTP a ASKOTu se pokusili zastavit návrh v Senátu, kde však novela o jediný hlas prošla. Všechny výše uvedené organizace a instituce se společným dopisem obrátily i na prezidenta republiky a další kroky podnikají společně. Mezinárodní federace překladatelů FIT vyjádřila vážné znepokojení nad tímto vadným konceptem ignorujícím doporučení UNESCO. Protest vyjadřuje i německá BDÜ. Britští kolegové nabízejí právní pomoc s ohledem na rasový podtext § 175a a ohrožení lidských práv. České profesní organizace vyčkají na výsledky tuzemských i zahraničních právních analýz a využijí všech opravných prostředků garantovaných Ústavou ČR i mezinárodními úmluvami.

[podrobné informace vč. stanovisek mezinárodních institucí přineseme v příštím čísle]